

gdictee – access to 72 paragraphs of Dutch dummy text*

PANDER[†]

2013/12/20

Usage

To load the package specify

```
\usepackage{gdictee}
```

`\gdictee` in the preamble of your document. This package provides four macros. The most important one is `\gdictee`. This macro typesets Dutch paragraphs originating from the Grand Dictation of the Dutch Language or *het Groot Dictee der Nederlandse Taal*. It is dummy text in contemporary Dutch provided in a similar way as the `lipsum` package is doing for Latin with *Lorem Ipsum*.

This dummy text can be used for optimizing layout of Dutch texts, especially when hyphenation is applied. Dutch has different hyphenation patterns compared to English or Latin but also a noticeable longer average word length. For this reason many hyphenation test cases are included in this package.

The text is composed from dictations starting from 1990. Newer dictation will be added at the end to maintain backwards compatibility. Sentences of each dictation have been grouped somewhat equally over three paragraphs. Note that in 1996 and 2006 some Dutch spelling rules have changed. Nevertheless the texts included are on purpose not corrected for this. Only double quotation marks and spaced en dashes have been corrected for consequent usage.

This package has an optional argument that allows one to specify the range of the paragraphs. For example, `\gdictee[4-57]` would typeset the paragraphs 4 to 57 and accordingly, `\gdictee[23]` would typeset the 23rd paragraph. Using `\gdictee` without its optional argument typesets the paragraphs

*Version: v0.7

[†]pander@users.sourceforge.net

`\setgdictteedefault` specified by `\setgdictteedefault`. This is the second macro this package provides. By default it is set to 1-7, resulting in a bit more than one page when used with `a4paper` and the standard or the KOMA-Script classes with default font settings. To change the default range use `\setgdictteedefault{61-63}`. Of course, the numbers 61 and 63 are only examples that represent the first and the last paragraph selected to be typeset by default.

Note that the content of the optional argument is only expanded once. Therefore, if you want to use a macro instead of a mere number within the argument, make sure (most likely by using `\edef`) that one expansion will generate a number-like string as explained above to specify the range of the paragraphs.

If used as explained above, the paragraphs generated by `\gdicttee` will be separated by the macro `\par`, or, more precisely, every paragraph will be terminated by `\par`. Sometimes, this may cause some unintended effects. Therefore the package provides the option `nopar` that causes `\gdicttee` to omit the terminating `\par`. For this purpose, the package should be included via

```
\usepackage[nopar]{gdicttee}
```

`\gdicttee*` Furthermore, a starred version of `\gdicttee`, `\gdicttee*`, exists that, with respect to the terminating `\par`, does the opposite of `\gdicttee`: If no option is provided, it omits the insertion of `\par` after each paragraph, if the option `nopar` is provided, it typesets the paragraphs separated by `\par`.

`\ChangeGdictteePar` Note that `\gdicttee*` calls the macro `\ChangeGdictteePar` inside a group and subsequently calls the internal macro `\@gdicttee` that generates the output. `\ChangeGdictteePar` alternates the internal macro `\gdic@par` between `\relax` and `\par`. `\gdic@par` is called at the end of each paragraph and therefore `\ChangeGdictteePar` provides a switch to alter the output of this package within a single document when it is required to avoid additional groups.

A tests can be found in `gdicttee-test?.tex` of which you can create your own PDF file. Be very careful when autoformatting this DTX file not to break on hyphens which are sometimes part of Dutch words.

Thanks

All paragraphs are taken with permission from <http://grootdictee.nps.nl/>. This package is based upon package `lipsum` version 1.2.

Code

```
1 %
2 <{*package}
3 \newcounter{gdic@count}
4 \setcounter{gdic@count}{0}
5
6 \def\gdic@par{\par}%
7
8 \DeclareOption{nopar}{\let\gdic@par\relax}
9 \ProcessOptions
10
11 \newcommand\gdic@default{1-7}
12 \newcommand\setgdicteddefault[1]{%
13   \renewcommand{\gdic@default}{#1}}
14
15 \newcommand\gdic@dogdictee{%
16   \ifnum\value{gdic@count}<\gdic@max\relax%
17     \addtocounter{gdic@count}{1}%
18     \csname gdictee@\roman{gdic@count}\endcsname%
19     \gdic@dogdictee%
20   \fi
21 }
22
23 \newcommand\gdictee{%
24   \@ifstar\@gdictee\@gdictee
25 }
26
27 \newcommand\ChangeGdictPar{%
28   \ifx\gdic@par\relax
29     \def\gdic@par{\par}%
30   \else
31     \let\gdic@par\relax
32   \fi
33 }
34
35 \newcommand\@gdictee[1][\gdic@default]{%
36   \begingroup
37     \ChangeGdictPar
38     \@gdictee[#1]
39   \endgroup
40 }
41 \newcommand\@gdictee[1][\gdic@default]{%
42   \expandafter\gdic@minmax\expandafter{#1}%
43   \setcounter{gdic@count}{\gdic@min}%
44   \addtocounter{gdic@count}{-1}%
45   \gdic@dogdictee%
46 }
47
```

```

48 \def\gdic@get#1-#2;{\def\gdic@min{#1}\def\gdic@max{#2}}
49 \def\gdic@stripmax#1-{\edef\gdic@max{#1}}
50 \def\gdic@minmax#1{%
51   \gdic@get#1-\relax;%
52   \edef\gdic@tmpa{\gdic@max}%
53   \edef\gdic@relax{\relax}%
54   \ifx\gdic@tmpa\gdic@relax\edef\gdic@max{\gdic@min}%
55   \else\expandafter\gdic@stripmax\gdic@max\fi%
56 }
57
58 % 1990, Kees Fens, Artis (voorkeurspelling 1954)
59
60 \newcommand\gdictee@i{Onder de Noordeuropese dierentuinen komt Artis in
61   anci\"enniteit na de fraaie dierentuin die in Londen de bezoekers in
62   extase brengt. Ook Artis behoort tot die zo\"ologische etablisementen die
63   door hele families, baby's inclus, bezocht worden. De papegaaienlaan, die
64   naar de steile apenrots leidt, het jonge-mensapenhuis, het
65   pingu\"inverblijf en het oude berenpaleis zijn wijd en zijd gerenommeerd.
66   De verzorging van de levende have is altijd geroemd. 'Gij hadt het
67   slechter kunnen treffen', zei koning Willem III, helemaal uit
68   's-Gravenhage gekomen, in 1875 tegen de rinoceros Jan, die zich nochtans
69   zeer agressief toonde.\gdic@par}
70
71 \newcommand\gdictee@ii{In het aquarium vormen de zee\"egels en de vissen uit
72   het Middellandse Zeegebied het hoogtepunt; in de tropische-plantenkas is
73   de kokospalm geen niemendalletje. Artis biedt helaas geen weidse
74   uitzichten met gazons die noden tot neervlijen; anderzijds is de tuin ook
75   geen labyrint vol bosschages. Ongewoon zijn de beelden van dinosauri\"ers,
76   langs het hek tentoongesteld; in het midden van de tuin staat een
77   pittoresk boeddhabeeld. Bezoekers die Artis sinds jaren plachten te
78   frequenteren en die nooit ertegen opzagen lijdzaam in een queue te
79   wachten, willen nog steeds koste wat kost 'a raison van een fors
80   entreegeld in de tuin recre\"eren.\gdic@par}
81
82 \newcommand\gdictee@iii{De dieren huisden vroeger vaak alleen in zwaar
83   getraliede, minuscule appartementen: een wildebeest, een przewalskipaard,
84   een kasuaris; nu prevaleren groepsvorming en vrijheid boven het aantal
85   soorten, al heeft Artis nog vele apesoorten in zijn collectie. De tuin kan
86   geen rempla\"c\"ant zijn van de natuur, maar het voortbestaan van de wisent,
87   de Europese bizon, is wel aan Artis te danken, een bijzonderheid die
88   appelleert aan de gevoelens van elke rechtgeaarde dierenvriend. Vind je
89   dat een dierentuin de dieren in hun vrijheid beknott, zoals sommige
90   actievoerende slimmeriken niet moe worden te stencilen, dan moet je je
91   realiseren dat de attractieve accommodatie van de naoorlogse dierentuin
92   althans veel diersoorten voor uitroeiing behoedt.\gdic@par}
93
94 % 1991, Kees Fens, Reizen per spoor (voorkeurspelling 1954)
95
96 \newcommand\gdictee@iv{Zullen wij, twintigste-eeuwers, het nog meemaken dat

```

97 we per trein als geprivilegieerde burgers naar ons werk reizen,
 98 neergevlid in de fauteuils van comfortabele compartimenten, nippend aan
 99 een porseleinen kop met koffie, voorzien van suiker en cr\‘eme? Voorlopig
 100 zullen de tweede-klasafdelingen in de spitsuren nog wel velen tot staan
 101 dwingen; uit louter agressie hoorden we reeds boze tongen de cappuccino
 102 smeugig vergelijken met beits of rattenkruit. Waar is de tijd van het
 103 luxeuze reizen gebleven, toen reizigers zich nog vermeiden in pompeuze
 104 wachtkamers met lambrizeringen van cipressehout en minutieus geciseleerd
 105 koperwerk, met velours beklede stoelen met trijpen armléuningen, en
 106 kristallijnen luchters aan het plafond? In deze weidse ruimten heerste een
 107 welhaast gewijde sfeer.\gdic@par}
 108
 109 \newcommand\gdict{Men bereidde zich consciëntieus voor op een
 110 ontspannende reis, opgeluisterd door stedschoon en frisse landouwen met
 111 weidend vee, vriendelijk struweel langs zachte glooiingen bij verzande
 112 rivierbeddinkjes, beneden aan het talud van de spoordijk. De geur van de
 113 stoomlocomotief verleende het reizen toen weliswaar een romantisch cachet,
 114 maar toch vleien wij ons tegenwoordig met de gedachte dat we te allen
 115 tijde zonder rook en roet door het landschap kunnen snellen. Veel
 116 hedendaagse reizigers zijn behept met de onbedwingbare begeerte per se te
 117 willen weten wat hun reisgenoten lezen. Ze bespioneren stiekem hun burens
 118 en zouden wensen dat er overal in de coupés spionnetjes hingen waarin de
 119 boek- en brochuretitels gereflecteerd werden.\gdic@par}
 120
 121 \newcommand\gdict{Aan het eind van de reis laat de adellijk ogende
 122 dame met haar intrigerende décolleté een flodderig niemendalletje
 123 liggen, terwijl de zo geëngageerd lijkende heer een minuscule thriller
 124 achterlaat die de littekens draagt van weinig scrupuleus gebruik. ‘‘Nee’’,
 125 denk je dan, ‘‘u beider keus is niet de mijne.’’ Maar allicht brengt een
 126 ander hiertegen in dat deze gedachte getuigt van een hautaine
 127 ivoren-torenhouding en erop gericht is ten langen leste in het gevlid te
 128 komen bij het intellectuele deel van de natie. Maar laten we er niet lang
 129 over uitweiden: er bestaat wijd en zijd een consensus dat het lezen
 130 tijdens het reizen per spoor zonder malicieuze pejoratieven moet worden
 131 toegejuicht.\gdic@par}
 132
 133 % 1992, Han van Gessel, Uit eten (voorkeurspelling 1954)
 134
 135 \newcommand\gdict{Onze eetgewoonten blijven niet ten eeuwigen dage
 136 dezelfde. Het geijkte menu in menig Nederlands gezin bestond vroeger in de
 137 winter uit sukadelappen, hachee en savooiekoel; ’s zomers kwamen postelein
 138 of prinsessenbonen en varkensfricandeau op tafel. Het leeuwedeel van onze
 139 maaltijden was simpel en solide; dat men zich te goed deed in een
 140 restaurant was nauwelijks usance, terwijl de Vlamingen van oudsher ook
 141 buitenshuis al lucullisch genot kenden. Tegenwoordig kijkt niemand meer
 142 bevreemd op van een klein bistrotje waar omeletten en zwezeriken in een
 143 koperen kasserol worden opgediend. In prestigieuze établissements, feestelijk
 144 geïllumineerd en bloemrijk getooid met hyacint of chrysant, vinden
 145 zakendineetjes plaats, waar weinig tirannieke oërs bij de foeragering

146 soms ware Sisylusarbeid moeten verrichten.\gdic@par}
147
148 \newcommand\gdictree{Vroeger ontardden zulke partijen wel eens in
149 ongebreidelde orgie\"en; tegenwoordig vermijdt men die choquerende
150 bacchanalen liever, omdat de deelnemers aan zo'n gelag na afloop als langs
151 een liniaal naar huis willen rijden. Veel mensen zien rigoreus ervan af
152 met Kerstmis zelf te koken, omdat zij opzien tegen het monnikenwerk in de
153 keuken. Hoewel het geen aanwensel mag worden, vinden zij de kerstvakantie
154 de periode bij uitstek om delicatessen in een restaurant te nuttigen, waar
155 de gerant sliptong aanbeveelt of kalfsfricassee met een uitgelezen
156 bordeaux. Specerijen als karwijzaad, tijm en rozemarijn, vruchten als
157 ananassen en kiwi's alsmede ma\"iskolven worden sinds lang niet meer tot
158 de exceptionele buitenisigheden gerekend.\gdic@par}
159
160 \newcommand\gdictree{Wie genoeg heeft van kipperago\"ut en toost met
161 kruidenboter neemt zijn toevlucht tot de barbecue, althans als hij of zij
162 een liefhebber is van gegrild vlees, overgoten met exotische sauzen.
163 Hotellerie en restaurantwezen kunnen feilloos inspelen op de meest
164 exorbitante eisen van hun verwerde gasten, die echter soms sikkeneurig
165 kunnen zaniken en koeioneren. Patrijzebout met kastanjepuree, diverse
166 p\"at\"es en souffl\"es, desserts met compote, confituren of ijscoupes --
167 het vormt allemaal geen probleem. Heel in de verte is het gesudder van het
168 versmade osselapje nog hoorbaar.\gdic@par}
169
170 % 1993, Han van Gessel, Het decembeergevoel (voorkeurspelling 1954)
171
172 \newcommand\gdictree{December is sinds mensenheugenis een maand van
173 nerveuze verwachting. Door de ongeganeerde activiteiten van de commercie
174 word je de lang verbeide komst van Sinterklaas tegenwoordig al ruim van
175 tevoren gewaar, terwijl ook de serene geneugten van het kerstfeest al
176 vroeg tot vermoeiens toe worden tentoongespreid. Vroeger trad de steile
177 gestalte van de filantropische bisschop met minzame nijgingen de huiskamer
178 binnen, waar hij met veel egards werd ontvangen; hij werd steevast
179 ge\"escorteerd door een fr\"ele Zwarte Piet, die met een takkenbos van
180 rijshout olijk dreigde slechteriken te kastijden.\gdic@par}
181
182 \newcommand\gdictree{Kinderen, die zich eerst vermeiden met ganzenborden
183 of bij het kaartspel elkaar halsstarrig de zwartepiet trachtten toe te
184 spelen, plachten doodstil te worden; ze wachtten lijdzaam af of zij
185 getrakteerd zouden worden op saffraangeel suikergoed, frambozerood
186 marsepein of minuscule pakketjes. Op sinterklaasavond regende het dure
187 cadeaus: portefeuilles van slangeleer, porseleinen eau-de-cologneflesjes,
188 esthetisch gevormde bonbonni\"eres, camee\"en met reli\"efs, sjaals van
189 shantoeng of kasjmier. Tegenwoordig lijkt de goedheilig man het veld te
190 moeten ruimen ten gunste van de kerstman; deze schrijdt steeds vaker ten
191 aanschouwen van velen door drukke winkelcentra, tenzij buig weer dat ten
192 enenmale verhindert.\gdic@par}
193
194 \newcommand\gdictree{Deze ontwikkeling kan de doodsteek betekenen voor

195 het collectieve dichterschap in dienst van het Sint-Nicolaasrijm -- o
 196 droefenis! Wat hebben wij niet, in onze puberteit en nog lang daarna, ons
 197 best gedaan om een woordenbrij te creëren vol zoetgevooisde clichés en
 198 uittentreuren herhaalde rijmelarijen! Het feest van Kerstmis, eens
 199 allerwegen een devoot festijn met dennetakken en mistletoe, wordt steeds
 200 meer naar Noordamerikaans voorbeeld gemodelleerd -- een hard gelag voor
 201 sensibele asceten en puriteinen, die nooit ofte nimmer willen meedoen aan
 202 te veel nieuwichterij. Mijter en tabberd, hulstguirlandes en engelenhaar
 203 -- zij bepalen het decembergevoel, maar hoe lang nog?\gdic@par}
 204
 205 % 1994, Han van Gessel, De dicteetor (voorkeurspelling 1954)
 206
 207 \newcommand\gdictee\xiii{Te midden van de diersoorten die in onze contreien
 208 met uitsterven worden bedreigd, neemt de dicteetor een curieuze plaats in;
 209 we zullen daarom de leefwijze van dit minuscule, maar agressieve insect
 210 nader onder de loep nemen. Normaal leidt dit ravezwarte diertje een
 211 rustig, zo niet vadsig bestaan midden in zijn natuurlijke biotoop; als een
 212 volleerde meester in de mimicry kan het zich tegen elk vijandelijk complot
 213 teweerstellen -- daarmee heeft het een duidelijk prae boven zijn
 214 soortgenoten. Maar heden ten dage wordt het leeuwedeel van de bewoners der
 215 Lage Landen eenmaal 's jaars van zijn apropos gebracht, als de dicteetor
 216 plotseling haastje-repje te voorschijn komt en zich met veel aplomb
 217 ontpopt als een dictatoriaal kruidje-roer-mij-niet.\gdic@par}
 218
 219 \newcommand\gdictee\xiv{We zullen ervan afzien ellenlang uit te weiden over
 220 de hebbelijkheden van dit bijdehante beestje, maar 'e' en ding is
 221 duidelijk: doordat de dicteetor extreem consciëntieus is, komt hij
 222 slechts bij weinigen in het gevlij. Zodra de dicteetor met veel elan en
 223 bravoure de kop opsteekt, ontstaat onmiddellijk trammelant; met zijn vaak
 224 boude boutades bruuskeert hij nietsvermoedende stervelingen, want het is
 225 onloochenbaar dat tact niet zijn sterkste kant is. Tegen zijn choquerend
 226 gedrag is meestal geen kruid gewassen; woorden schieten tekort om de
 227 calamiteiten te beschrijven die hij met zijn vaak geëxalteerde teksten
 228 teweeg heeft gebracht.\gdic@par}
 229
 230 \newcommand\gdictee\xv{Maar velen houden niet van dit gejeremieer over de
 231 dicteetor; zij vinden dat faliekant verkeerd en applaudisseren maar al te
 232 graag voor zijn zegenrijk werk, dat geschraagd wordt door een
 233 ongebreidelde passie voor splijtende beitels, rijzende pijlers, stijgende
 234 steigers en vermaledijde balkenbrij -- o ijselijk abracadabra! Alles
 235 tezamen ziet de wereld er dankzij de hocus-pocus van de dicteetor een
 236 beetje florissanter uit, maar of we hem ten langen leste van een tragische
 237 ondergang kunnen redden -- daar kunnen we geen peil op trekken.\gdic@par}
 238
 239 % 1995, Han van Gessel, Uitzicht op zee (voorkeurspelling 1954)
 240
 241 \newcommand\gdictee\xvi{In deze te veel door storm en verraderlijke ijzel
 242 geteisterde tijden vermeit menig een zich 's avonds in het uitzoeken van
 243 een attractieve vakantiebestemming. Consciëntieus bijeengeraapte

244 toeristische paperassen bieden een caleidoscopisch mozaiek van
 245 stereotiepe beelden: weidse panorama's, onvermoede strandtaferelen,
 246 pittoreske dorpsstraatjes -- de hele santenkraam. Velen prefereren verre,
 247 avontuurlijke reizen; de een zet zijn zinnen op een tournee kriskras door
 248 de woestijn van Saudi-Arabië, de ander kijkt reikhalzend uit naar de
 249 steilten van het Costaricaanse hooggebergte, een derde zoekt zijn heil te
 250 midden van de pinguïns in het antarctisch gebied.\gdic@par}
 251
 252 \newcommand\gdictee@xviii{Nochtans stellen veel luieriken zich halsstarrig
 253 teweer tegen exotische uitstapjes met alle risico's van dien; zij zijn
 254 volmaakt gelukkig wanneer zij zich bij een temperatuur van zo'n dertig
 255 graden Celsius kunnen neervlijen op een zonovergoten strand, ver weg van
 256 de gevaren van de tseetseevlieg. In vroeger eeuwen was het strand in onze
 257 contreien meestentijds het domein van strandjutters, die bij nacht en
 258 ontij erop uittrokken; alleen als een potvis het loodje had gelegd, kwamen
 259 op sensatie beluste pottekijkers in groten getale erop af om het kolossale
 260 kadaver minutieus in ogenschouw te nemen.\gdic@par}
 261
 262 \newcommand\gdictee@xviii{Negentiende-eeuwse romantici ontdekten het strand
 263 als een fascinerende locatie; her en der ontstonden badplaatsen die met
 264 gepaviseerde promenades en prestigieuze hotelaccommodaties een
 265 geneeskrachtig verblijf boden aan geprivilegieerde logés van goeden
 266 huize. Heden ten dage worden de stranden op zomerse dagen bevolkt door
 267 horden partieel of compleet ontblote zoonabbidders, de ravissant gebronsde
 268 lijven ingesmeerd met beschermende crème's; velen vinden dit plebejische
 269 schouwspel gënant en onoorbaar. Tengevolge van het massatoerisme heeft
 270 de strandliefhebber onloochenbaar concessies moeten doen; maar desondanks
 271 is er niets idyllischer dan een prachtige ovale kamer met wijd openslaande
 272 deuren, een majestueus balkon en bovenal een heerlijk uitzicht op de
 273 eindeloos deinende zee.\gdic@par}
 274
 275 % 1996, Han van Gessel, De paden op! (spelling 1995)
 276
 277 \newcommand\gdictee@xix{Onze verkeerswegen zijn in deze hectische
 278 naoorlogse tijd langzaamaan dichtgeslibd met kilometerslange files;
 279 geavanceerde hogesnelheidstreinen moeten hiervoor te zijner tijd enig
 280 soelaas bieden. Geen wonder dat Jan en alleman bij tijd en wijle snakt
 281 naar een ontspannende wandeling; stoïcijns en relaxed schrijft de anders
 282 zo veelgeplaagde wandelaar voort langs beemd en bosschage, 's zomers bij
 283 zonneschijn alleen gekleed in T-shirt en kakibroek. De een wandelt graag
 284 in een dichtbegroeid bos waar haviken huizen en vliegezwammen welig
 285 tieren; de ander trekt met evenveel plezier midden door weidse weilanden,
 286 het walhalla van de groengevlekte graspieper en een eldorado voor darte-
 287 veulens die vrolijk hinnikend in de rondte galopperen.\gdic@par}
 288
 289 \newcommand\gdictee@xx{In de Middeleeuwen werden de kasseiwegen bevolkt
 290 door sjofel geklede pelgrims, met hun wijdvallende pelerines en hun
 291 onafscheidelijke jakobsstaf; zij prevelden hun onzeveraders en overnachtten
 292 soms in een cisterciënzerklooster tijdens hun pelgrimage naar een ver

293 weg gelegen bedevaartsoord. Begin deze eeuw trokken enthousiaste
 294 socialisten met veel elan erop uit, gekleed in robuuste manchesterkledij;
 295 zij werden nogal eens beschouwd als de risee van hun tijd, maar toch is
 296 dankzij deze wereldverbeteraars in spe de nieuwe mens onloochenbaar
 297 naderbij gekomen.\gdic@par}
 298
 299 \newcommand\gdictee@xxi{Heden ten dage wordt de verwoede wandelaar
 300 getrakteerd op een wijvertakt netwerk van bontgekleurde paaltjes ter
 301 grootte van een hockeystick; ze wijzen zo nodig de weg in het labyrint van
 302 kant-en-klare wandeltrac'es, van het Noord-Groningse Pieterburen tot het
 303 Zuid-Vlaamse Roeselare. In steden is de culturele wandeling een rage
 304 geworden; zo kent de sinjorenstad Antwerpen ter wille van haar bezoekers
 305 een toeristische route langs parels van de Oudvlaamse gotiek, Rubens'
 306 gracieus gereconstrueerde woonhuis \en het gerenommeerde Plantijn-museum
 307 met zijn fraaie fa\c{c}ade en rijk ge"illustreerde publicaties. Soms
 308 trekken de wandelaars als moderne heerscharen in colonnes rechttoe
 309 rechtaan over de paden; tot nu toe is het meestal goed toeven in Gods
 310 vrije natuur, maar wanneer maakt ook hier die vermaledijde filevorming een
 311 chagrijnig einde aan deze aanlokkelijke vorm van
 312 vrijetijdsbesteding?\gdic@par}
 313
 314 % 1997, Han van Gessel, De boekenwurm (spelling 1995)
 315
 316 \newcommand\gdictee@xxii{Heden ten dage is er nauwelijks nog plaats voor hem
 317 ten gevolge van alle elektronica; vader, de preses van het gezin, kijkt in
 318 een krankjorum hawa"ihemd naar een quiz, moeder bedient laconiek de
 319 huiscomputer, de in T-shirts geklede kinderen manoeuvreren in de carrousel
 320 van Internet. Aan het eind van dit millennium dreigt naast de dicteetor en
 321 de kolibrie nog een buitenissig diertje te gronde te gaan: de boekenwurm;
 322 minnaars van dit vieve beestje luidden het afgelopen jaar, soms met te
 323 veel retoriek, de noodklok. De boekenwurm is een fr^ele schepseltje van
 324 welhaast adellijken bloede, dat zich graag nestelt in een met een
 325 antimakassartje beklede, pluchen fauteuil; daar doet het zich te goed aan
 326 een gevarieerd pakket leesvoer.\gdic@par}
 327
 328 \newcommand\gdictee@xxiii{Wurmen van beiderlei kunne graven zich met evenveel
 329 plezier een weg door avant-gardistische gedachtespinsels als door
 330 smeugige pennenvruchten over slechteriken die complotten smeden, maar ten
 331 langen leste nul op het rekest krijgen. In de Middeleeuwen was de
 332 boekenwurm een graag geziene gast bij klerikale kopiisten met hun
 333 soeverein gekalligrafeerde manuscripten; later haalde hij daar zo nodig
 334 acrobatische capriolen uit om zich wiegendrukken met apocriefe teksten te
 335 kunnen toe-eigenen. Na de uitvinding van het drukproc'ed'e kon het
 336 beestje naar hartelust tekeergaan; o, wat kon het zich vermeien in een
 337 boek -- dat miraculeuze product van spirituele arbeid, die haarlemmerolie
 338 voor allerhande zielenroerselen, die ruggengraat van de cultuur!\gdic@par}
 339
 340 \newcommand\gdictee@xxiv{Wat zullen we uitweiden over de tijd dat menigeen
 341 van jongs af juist in de kerstvakantie las dat de stukken ervan afvlogen,

342 slechts gestoord door het sonore geblaf van de sint-bernardshond? We
 343 eindigen daarom met een hartenkreet: we moeten, en d\'at is de portee van
 344 dit verhaal, niet gaan muggenziften, maar het toejuichen dat serieuze
 345 zeloten zich suf praktiseren over strategie\"en om de boekenwurm als een
 346 feniks uit zijn as te laten herrijzen!\gdic@par}
 347
 348 % 1998, Han van Gessel, Een winteravondvertelling (spelling 1995)
 349
 350 \newcommand\gdictree@xxv{In deze hectische dagen tussen het sinterklaas-
 351 en het kerstfeest is er niets heerlijker dan onderuitgezakt te koekeloeren
 352 naar een smeul\"ige aflevering van een soapserie, het vlaggenschip van
 353 menige televisieomroep ter wille van de kijkcijfers. We kijken toe hoe de
 354 schikgodinnen de levensdraad hebben gesponnen van bon-vivants en
 355 casanova's, die allerwegen verward raken in zinnenprikkelende
 356 rendez-vousjes; we krijgen het er Spaans benauwd van als we kennismaken
 357 van hun soms g\'enante gedachtesprongen. We zien bucolische taferelen
 358 waarin de protagonisten zich in een idyllisch t\'ete-\`a-t\'ete neervlijen
 359 in een classicistisch prieeltje, rondom omgeven door fluitenkruid en
 360 guichelheil; een herder weidt met weidse gebaren zijn schapen, leeuweriken
 361 zingen luid hun lied.\gdic@par}
 362
 363 \newcommand\gdictree@xxvi{We zwijmelen weg bij wee\"ige liefdessc\'enes,
 364 waarin acteurs op een berbertapijt door Cupido's pijlen getroffen gelieven
 365 hartstochtelijk na-apen; met bonzend hart trachten zij bij elkaar in het
 366 gevlucht te komen om verzaligd in Morpheus' armen te kunnen neerzinken. We
 367 grinniken om het debacle van een zielenpoot die na een emotioneel
 368 staakt-het-vuren als een freudiaanse antiheld door zijn eega sacherijnig
 369 aan de kant wordt geschoven; wat een kippendrift, wat een donquichotterie,
 370 wat een clich\'es!\gdic@par}
 371
 372 \newcommand\gdictree@xxvii{Bij tijd en wijle gaan de helden boud tekeer;
 373 onschuldig ogende ritjes in een janplezier kunnen ontaarden in lascieve
 374 bacchanalen die weinig gelijkenis vertonen met een polonaise in een
 375 diaconessenhuis. Zo bieden soapseries vaak stereotiepe konterfeitsels;
 376 anders dan de belletterie van in marokijn gevatte boeken trakteren ze ons
 377 op zinnebeelden van het amoureuze leven en geven ze ons ten enenmale de
 378 kans te ontsnappen aan onze huis-, tuin- en keukenbesognes. Het romantisch
 379 ideaal scoort hoog in dit fin de si\'ecle; toch hebben we als echte
 380 zedenprekers voor elk smachtend hart \'e\'en stichtelijke raad: maak er in
 381 de carroussel van uw leven niet te veel een soapzootje van, maar beid
 382 relaxed uw tijd!\gdic@par}
 383
 384 % 1999, Han van Gessel, Het jachtige bestaan (spelling 1995)
 385
 386 \newcommand\gdictree@xxviii{De laatste kwarteeuw van dit millennium zien wij
 387 steeds meer veelgeplaagde mensen lijden onder de spanningen van het
 388 jachtige bestaan dat zij leiden; we zullen er niet over uitweiden, maar
 389 zij maken soms excentrieke bokkensprongen en keren niettemin meestal
 390 onverrichter zake huiswaarts. Vooral de vermaledijde files brengen veel

391 hartkloppingen teweeg; de snelweg verandert vaak in een kafkaiaans
 392 landschap, waar machiavellisten in een deux-chevauxje de hele trukendoos
 393 opentrekken om de guerrilla op de lange lindelaan zo nodig stiekem --
 394 pats-boem -- met een watjekouw te beslechten.\gdic@par}
 395
 396 \newcommand\gdictee@xxix{Menigeen haalt in arren moede een gsm'etje
 397 tevoorschijn, waarmee uitentreuren met de client\'ele wordt gebeld om de
 398 precieze locatie te melden; toeschouwers geven geen sjoegje als zij midden
 399 in het peloton worden geconfronteerd met deze iconen van het
 400 elektronicatijdperk. De klok, o verafgode totem van technische productie,
 401 is voor velen de kop van Jut; in een onverbiddelijke cadans tiranniseert
 402 de secondewijzer met mathematische precisie de hele rataplan van efemere
 403 besognes.Waar is de tijd dat kantklossters met engelengeduld minuscule
 404 verguldsels aanbrachten op karmozijnen draperie\'en voor de soevereine
 405 chic van adellijken huize? Zij zetten zich voor een habbekrats aan het
 406 spinnewiel, maar maakten zich nochtans niet met een jantje-van-leiden
 407 ervan af.xi\gdic@par}
 408
 409 \newcommand\gdictee@xxx{In de Middeleeuwen brachten benedictijner monniken
 410 met hun wijdvallende pijpen onder weidse kloostergewelven rust met hun
 411 gregoriaanse gezangen gewijd aan hun Onze-Lieve-Heer; later recupereerden
 412 velen bij renaissancistische melodie\'en van citer of klavecimbel. Heden ten
 413 dage praktiseren corpulente luiwammes hun jeu\'ige priv\'e-hobby's bij
 414 vlamvend openhaardhout of barbecue; zij doen zich zonder veel egards te goed
 415 aan ratatouille of balkenbrij, voorzover dat geen consequenties heeft voor
 416 hun cholesterolgehalte.Pennenvrienden van het dictee, nu we dit fin de
 417 si\'ecle in de annalen bijschrijven, is het raadzaam zo niet noodzakelijk
 418 althans even langzaam te doen; laat u niet te veel opjatten door
 419 ge\'exalteerde gedachtekrakels, maar geniet volop van de ambrosijnen
 420 verrukkelijkheden des levens!\gdic@par}
 421
 422 % 2000, Han van Gessel, De brief (spelling 1995)
 423
 424 \newcommand\gdictee@xxxi{Legt de handgeschreven brief te zijner tijd het
 425 loodje? Die vraag rijst heden ten dage bij velen te midden van de
 426 rijkgeschakeerde collectie goedbedoelde kerstkaarten, voorzover zij
 427 althans persoonlijke pennenvruchten appreci\'eren. De e-mailcultuur heeft
 428 op kousenvoeten een stilistische revolutie teweeggebracht; in bijdetijdse
 429 kattebelletjes wordt uitentreuren geijld en gejoed, terwijl cedilles en
 430 i-grecs er in de brij van gedachtespinsels algauw allerbelabberdst van
 431 afkomen.\gdic@par}
 432
 433 \newcommand\gdictee@xxxii{Allerwegen wordt je voorgehouden dat het
 434 elektronicatijdperk de communicatiedrift rigoureuus heeft aangewakkerd;
 435 daarover praktiserend word je door weifelingen overvallen: wordt dankzij
 436 het apenstaartje niet met veel tamtam gecommuniceerd over te veel apekool?
 437 Wat zullen we uitweiden over dat adellijke omaatje dat opstond uit haar
 438 crapaudtje om, gezeten aan een ovale tafel, contact te leggen met haar
 439 geprivilegieerde kleindochter ver weg overzee? Haar familiale

440 ooggetuigenverslag zat boordevol tante Betjes en clich\`es, maar niemand
 441 bracht haar van haar apropos. Bij zeventiende-eeuwse genreschilders was de
 442 briefschrijfster een geliefd thema; in sfeervol clair-obscur plachten zij
 443 een gracieus geklede vrouw af te beelden die de ganzenveer in een
 444 porseleinen inktpotje doopte om als een sibille de syllaben sierlijk te
 445 kalligraferen.\gdic@par}
 446
 447 \newcommand\gdictree@xxxiii{Vroeger bracht een postiljon pakketjes met
 448 roodgekleurde lak gedichte litanie\"en in een onverbiddelijke cadans op
 449 verafgelegen locaties; later verbeidden dorpelingen reikhalzend de lokale
 450 postbode, die er niet tegen opzag in weer en wind de langverwachte
 451 schrijfproducten -- als ware hij een mecenas -- in ge\"emailleerde
 452 brievenbussen neer te vlijen. Tegenwoordig moeten wij weleens grinniken om
 453 een elektronische liefdesbrief; wie wil nu per e-mail vleierig worden
 454 aangesproken met ‘Mijn koalaatje’ of worden getrakteerd op freudiaanse
 455 minnelyriek over sint-janskruid en karwijzaad of andere zotteklap om in
 456 het gevlj te komen? Een hartenkreet ten slotte na wat zo-even te berde is
 457 gebracht: de brief, de wonderzalf van het leven, gaat verloren als nog
 458 slechts halsstarrig wordt ge\"e-maild; blaas de schalmeien, sla de
 459 cimbalen en wek op tot een comeback van het epistolaire metier.\gdic@par}
 460
 461 % 2001, Han van Gessel en Bas van Kleef, De portemonnee
 462
 463 \newcommand\gdictree@xxxiv{Allerwegen maken kassiers en caissi\`eres zich in
 464 deze decembermaand op voor een financieel project vanjewelste: na
 465 ommekomst van 2001 gaan zij vol fiducie over van de nationale munt op de
 466 euro. Dit geschiedt ter wille van de Europese eenheid en met een soms
 467 excentriek euro-enthousiasme: ‘eureka’ hoorden wij zopas nog een
 468 Europagezinde europarlementari\`er op het achtuurjournaal ge\"exalteerd
 469 uitkrijten.\gdic@par}
 470
 471 \newcommand\gdictree@xxxv{Sommige eurosceptici -- vooral degenen die van
 472 jongs af vertrouwden op de konterfeitsels in hun marokijnen portefeuille
 473 -- vinden al die euroambtenarij algauw potjeslatijn; in ge\"e-mailde
 474 litanie\"en zingen zij allesbehalve Brussels lof. Onder nostalgische
 475 prevelementen doen wij in een m\`elee van somtijds veronachtzaamde klanten
 476 onze sinterklaas- en kerstaankopen met coupures die al decennialang
 477 rouleren; tot ons chagrijn hebben die -- daar helpt geen lievemoeederen aan
 478 -- straks nog slechts antiquarische betekenis. Naar hartelust kopen wij
 479 cadeaus: stereotiepe barbiepoppen, cd'tjes met rock-'n-rollmuziek,
 480 rococoachtige kalligrafie\"en, emailen kookgerei en geciseleerde
 481 etag\`eres; en passant gaan wij tekeer tegen kittelorige employ\`es die
 482 achter in de winkel pootaan spelen.\gdic@par}
 483
 484 \newcommand\gdictree@xxxvi{En \`a propos: wie van excursies naar
 485 Zuid-Europese contreien vreemde valuta overheeft, moet daar halsoverkop
 486 van af zien te komen; bij een volgend verblijf in den vreemde kun je er
 487 goedbeschouwd geen cappuccino, carpaccio of chipolatapudding meer van
 488 kopen -- een krankjorumme gedachte, maar nogal wiesde. Onze beurzen moeten

489 een gedaanteverwisseling ondergaan ten gerieve van de vrijemarkteconomie;
 490 \\'e\'en wens zij ons hopelijk vergund: moge de beeltenis van de soevereine
 491 monarch, al is het geen staatsiefoto, nooit ofte nimmer van overheidswege
 492 worden ge\"elimineerd. Menig weifelaar zal na deze monetaire exercitie nog
 493 een tijdlang twijfelend blijven hoofdrekenen, maar usance zal dat zogezegd
 494 niet worden; over pakweg een jaar grinniken we om al dat gejeremieer over
 495 een dreigend numismatisch debacle in de portemonnee.\gdic@par}
 496
 497 % 2002, Han van Gessel en Bas van Kleef, Telefoon!
 498
 499 \newcommand\gdictee@xxxvii{Peinzende treinreizigers worden heden ten dage in hun
 500 gecapitonneerde coup\'es frequent lastiggevalen; zij horen medereizigers
 501 sans g\'ene en met bravoure telefonisch tekeergaan over intieme
 502 zielenroerselen en particuliere aangelegenheden. Zelfs in de weidsheid van
 503 een rijke concertzaal wordt de ascetische klavecijnist die geconcentreerd
 504 en consci\"entius een cantate begeleidt, rauwelijks gestoord door
 505 gedownloade riedels van een hinnikend paard of een hit uit de toptien; je
 506 krijgt er welhaast het heen-en-weer van.\gdic@par}
 507
 508 \newcommand\gdictee@xxxviii{Mobiel bellen is inmiddels tot in de jongste
 509 leeftijdscategorie\"en doorgedrongen; in scholen is het usance dat
 510 slimmeriken en apenkoppen de godganse dag sms\'en om met elkaar te
 511 communiceren over efemere activiteiten en exotisch gedachtegoed. Het
 512 intermenselijk contact is rigoureuus veranderd; het robuuste bakelieten
 513 telefoontoestel en de somtijds langverbeide conversatie zijn verdrongen
 514 door te veel ge\"e-mailde lariekoek en mobiel gewauwel, waarop
 515 meestentijds geen peil valt te trekken. Nooit ofte nimmer had de
 516 negentiende-eeuwer Graham Bell kunnen voorzien wat zijn avant-gardistische
 517 inventiviteit teweeg zou brengen; het product van zijn visionaire
 518 exercities was indertijd prestigieus gerei van de geprivilegieerde
 519 bourgeoisie en puissant rijken van adellijken huize.\gdic@par}
 520
 521 \newcommand\gdictee@xxxix{Thans is het mobieltje een financieel interessant
 522 hebbedingetje voor velen; wie kan het zich ten langen leste nog
 523 permitteren op pad te gaan zonder dat minuscule apparaatje in zijn
 524 precieuze ovale etuitje? Decennialang was de telefoon een zegen; nu echter
 525 fronsen niet weinigen de wenkbrauwen wanneer zij kantje boord het vege
 526 lijf redden na weer eens te zijn gebruuskeerd door een druk pratende
 527 automobilist, die strijk-en-zet beweert dat hij ondanks dat frenetieke
 528 gebel veilig rijdt. Aan de onoorbare praktijken van gsm-junks valt
 529 nauwelijks meer te ontsnappen; nochtans lijkt dit de plaats om de
 530 autistische wildbeller te kapittelen: be\"eindig als de wiedeweerga dat
 531 nietsontziende gekoeioneer van de toch al veelgeplaagde
 532 medemens!\gdic@par}
 533
 534 % 2003, Han van Gessel en Bas van Kleef, De hittegolf
 535
 536 \newcommand\gdictee@xl{In deze dagen van buig sinterklaasweer en
 537 goedgeels illusoire kerstpakketten gaan de gedachten van velen terug naar

538 de voorbije recordzomer; wekenlang zaten we bekaf onderuitgezakt bij
539 onhollandse temperaturen, een daarbijbehorend colaatje binnen handbereik.
540 Bij tijd en wijle werden we getrakteerd op ten minste eenendertig graden
541 Celsius; sommigen vielen dientengevolge abrupt in katzwijn en
542 apocalyptische tv-beelden uit New York illustreerden hoe gestrande
543 metropassagiers in het pikkedonker langs fluorescerende noodverlichting
544 huns weegs gingen. Niettemin wilden tallozen hun geplande exodus naar het
545 zuiden voltooien; chauffeurs van beiderlei kunne wachtten in hun luxueuze
546 carrosserie\"en in eindeloze files soms tot sint-juttemis, terwijl
547 bl'erende dreumesen in pyjamaatjes achter in de auto met hun ge\"etter
548 slapstickachtige taferelen aanrichtten.\gdic@par}
549
550 \newcommand\gdictee@xlii{’s Middags, nadat ten langen leste in het
551 Middellandse-Zeegebied de turkooizen zee was bereikt, kwamen de minuscule
552 bikinietjes tevoorschijn; alras vlijden gepiercete, half ontblote of van
553 indiaanse mocassins en flatteuze tanga’s voorziene lijven zich dicht
554 opeen. In dierentuinen legden de gelouterde langoest, de onthechte kaketo
555 alsook de doorgaans flegmatieke kapucijneraap alledrie bijkans het loodje;
556 op de Veluwe daarentegen gedijde de exotische koninginnenpage en in
557 lommerrijke stadstuinen zocht de heidevlinder nijver naar nectar. Ten
558 gevolge van de weersgesteldheid verspreidden zich afgelopen zomer
559 plantensoorten die we in onze contreien ternauwernood kenden; ongebreideld
560 floreerden allerwegen acacia, eucalyptus en apebroodboom -- nog even en
561 veldleeuweriken kunnen hun nesteldrift botvieren in hoog opgeschoten
562 pampagras.\gdic@par}
563
564 \newcommand\gdictee@xlii{Majesteitelijk trok de zonnegod Helios in zijn door
565 galopperende paarden voortgesleurde wagen langs het azuurblauwe zenit;
566 langgeleden gebrevetteerde meteorologen bepeinsden of twijfels over
567 rigoureuze klimaatschommelingen niet ijlings moesten worden gelogenstraft.
568 Goedbeschouwd snakten we kortgeleden nog naar Siberische vrieskou, maar
569 inmiddels wordt je door een bijdehante havo-leerling die halverwege juli
570 nog spectaculair in de rondte skateboardde, alweer ontactisch toegesnauwd
571 dat hij een zonovergoten pinksterdag verbeidt; het is ook nooit
572 goed!\gdic@par}
573
574 % 2004, Jan Mulder en Remco Capmert, Normen en waarden
575
576 \newcommand\gdictee@xliii{ Ondanks zijn chronische ingewandsziekte begon de
577 comicus zijn dagelijkse cadans met een eigenzinnige gedachte-exercitie
578 over normen en waarden, oftewel gedragingen die hij graag ge\"implanteerd
579 zag bij vreemde vogels in zijn niet-geseculariseerde santenkraam. Een
580 desperate zwaluw zwenkte zonder egards rakelings langs zijn rechterooglid;
581 wat behelsde deze even precieze als steile duikvlucht van dit creatuur,
582 gracieus als een libellenkind?\gdic@par}
583
584 \newcommand\gdictee@xliv{ De gecraqueleerde deur van zijn werkkamer ging open;
585 het was drs. Mallebrootje, Tweede-Kamerlid uit Elst, tevens uitvinder van
586 de geluiddemper tegen gerommel in de maag, die een exceptioneel goed

587 humeur op 's mans gelaat fourneerde. Het was ijzingwekkend kil in het in
588 Oudhollandse stijl gedecoreerde vertrek; het jonge ding uit de achterban
589 gooide nog wat antraciet in de kachel, vooraleer zij de hooggeplaatste
590 confr\`eres met hun modieuze moli\`eres meetroonde naar de catacomben waar
591 gebruuskeerde armlastigen bijkans voor pampus lagen. In deze macabere
592 ambiance klonk in een sinistere hoek opeens een ridicuul gerijmel: een
593 kwetterende kwibus sms'te met een vinkenslag een ge\`improviseerde rap
594 naar het mobiele nummer van de primus inter pares onder de pleitbezorgers
595 voor onze normen en waarden.\gdic@par}
596
597 \newcommand\gdictee@xlv{\`Verifieer en royeer, linieer en prioriteer,
598 maar ik interrompeer; ik stuur jou naar het hellevuur, jij komische
599 karikatuur met je quasi-boeddhistisch surrogaat in je correlerend
600 cosmetisch internaat.`` De heren keken beiden uit hun ogen als paleozo\`en
601 die op het internet waren terechtgekomen; zij deden schielijk een
602 schietprevelementje en deleteten onverwijld pats-boem het vileine sms'je
603 uit het elektronische bestand. Het jonge ding droeg ook een steentje bij
604 aan de resuscitatie van de sfeer en friemelde wat aan haar kousenband,
605 zodat vanonder haar pliss\`erok een glimp van haar verleidelijk
606 getatoe\`eerde dijtje tevoorschijn kwam; Mallebrootje verijsde, de comicus
607 hield op met prakkiseren en de wereld was weer een heerlijke
608 likkepot!\gdic@par}
609
610 % 2005, Herman Koch, Thuis voor de buis
611
612 \newcommand\gdictee@xlvi{Die tintelende nazomerdag was de luie,
613 gesubsidieerde boh\`emien zich al 's morgens vroeg te buiten gegaan aan
614 een dolce far niente op zijn aftandse tweeitscrapaudtje. De antiheld deed
615 alles op zijn elfendertigst en leverde de op z'n jan-boerenfluitjes in
616 elkaar geflanste genreschilderijen steevast te elfder ure voor de
617 subsidi\`ering af bij de mecenasen. De luiwammesende
618 vrijeberoepsbeoefenaar keek naar het tv-kanaal van de op reclame-inkomsten
619 gedijende supercommerci\`ele pulpzender; daar werd net het eerste
620 t\`ete-\`a-t\`ete van een twee-eigige tweeling vastgelegd.\gdic@par}
621
622 \newcommand\gdictee@xlvii{De door treiterijen geteisterde anchorman die in beeld
623 kwam, was het door Jan en alleman voor overgelopen farizee\`er versleten
624 kijkcijferkanon; hij werd door onze kunstenmaker beschouwd als bijdetijdse
625 ambassadeur van de jansaliegeest die het janhagel abusievelijk voor
626 excentriciteit verslijt. ``Waar blijft mijn croque-monsieur?``, bl\`erde
627 de aquarellist naar zijn eega, een voormalige hero\`ineprostituee, die een
628 half dozijn dictees terug, toen zij nog een fr\`ele spring-in-'t-veld was,
629 op de vip-plaats van de parkeerfaciliteit de reputatie van een promiscue
630 oud-Tweede-Kamerlid te gronde had gericht.\gdic@par}
631
632 \newcommand\gdictee@xlviii{Zelf was dit op zijn eigen idee-fixe terende product
633 van de boh\`eme ook geen casanova meer; maar zoals zijn muze in een
634 geforceerd up-tempo de wijnfles en de kurkentrekker binnenbracht, deed zij
635 hem verlangen naar de nymfomane gepiercete lolita naast wie hij zich

636 kortgeleden nog terneervlijde. Alleen de T-vormige accessoires van haar
 637 telkenmale ge\"updatete gsm'etje verlenen haar nog een fractie sex-appeal,
 638 bedacht hij toen hij de etiketloze fles als een pasgeboren baby dodijnde
 639 in zijn elleboogholte. '‘Dat je als een houten klaas de reclameomzet van
 640 de nieuwe zender opvijzelt, is tot daar aan toe’’, zei het in een
 641 fee\"erieke boerka gehulde ex-seksobject terwijl zij wat gemorste
 642 tuttifrutti onder het smyrnatapijt wegwerkte, '‘maar je kunt tenminste
 643 toch je schoenen uittrekken!’'\gdic@par}
 644
 645 % 2006, Marin Bril, Een soapopera
 646
 647 \newcommand\gdictexlix{De vrouw die het hippe grand caf\'e binnenliep, een
 648 miss twiggy aan de goede kant van de veertig, was smaakvol uitgedost in
 649 een bordeauxrode deux-pi\'eces en een blouse met ovale vlakken, het
 650 precieuze gezicht perfect in de make-up. Op de b\"uhne van het
 651 horeca-etablissement stond een diskjockey die deathmetal en francofone
 652 hiphopnummers mixte tot een eclectische brij; een amuzikaal karweitje
 653 waarvan nochtans al menige liveopname was gemaakt. Enfin.\gdic@par}
 654
 655 \newcommand\gdictel{Te midden van de pret makende jongelui leek praten
 656 ten enenmale onmogelijk, maar ondanks de tenhemelschreiende herrie wist de
 657 bij de ober in het gevlij gekomen vrouw een breezer en een schaalteje
 658 petitfours te bemachtigen. Ze keek welhaast smachtend naar de deur, maar
 659 werd bijwijlen afgeleid door een slecht afgerichte dobermannpincher die
 660 niet alleen stonk, maar eens te meer met continu geblaf het beatjuggelen
 661 versjteerde. Daardoor miste ze de entree van een fijngebouwde, wat oudere
 662 man -- harrypotterbrillette onder een cabareteske coupe van witte krullen
 663 -- die bij de bar zijn stereotiepe caipirinha bestelde voordat hij haar
 664 ontwaarde.\gdic@par}
 665
 666 \newcommand\gdicteli{Hij zoende haar vluchtig en begon haar op even
 667 onheuse als dedaigneuzen wijze toe te spreken: dat gedoe van Cupido met
 668 zijn pijl-en-boog was over en uit; het verplichtte hem hun ontwrichte
 669 latrelatie te be\"eindigen. Zij wist zo een-twee-drie geen ad remme
 670 riposte te bedenken, maar verkocht hem een volmaakt kletsende oorvijg; hij
 671 belandde op de grond zodat hij, klem geraakt tussen het meubilair,
 672 eruitzag als een knock-out geslagen bokser. Hij kreunde, en terwijl de
 673 muziek uitfadede, haastte zij zich verdwaasd de zaak uit -- onder applaus,
 674 dat wel, en toen zij de drempel overging en half buitenstond, was nog net
 675 te horen dat zij hem halfluid uitmaakte voor guppy.\gdic@par}
 676
 677 % 2007, Jan Wolkers, De ladder naar lust
 678
 679 \newcommand\gdicteli{Na het verorberen van de laatste schep hete bliksem
 680 -- een brijige stampot, in den beginne gecre\"eerd door een chef-kok die
 681 ten eeuwigen dage het ovenvuur na aan de schenen moet worden gelegd -- nam
 682 mijn vader zijn bijbel ter hand. '‘Jakobs droom te Betel, Genesis 28 vers
 683 12. De jakobs ladder. Jakob gaat slapen met zijn hoofd op een steen en ziet
 684 in zijn droom een ladder waarover engelen op en neer gaan’’, zei hij

685 onderwijzend tegen de kleintjes.\gdic@par}
686
687 \newcommand\gdictree@liiii{'God staat boven aan de ladder en belooft hem het
688 land waarop hij ligt. Daarna wordt de steen door Jakob geolied.'} Mijn
689 oudste broer fluisterde: 'Die zevenslaper heeft zo dadelijk geen
690 brillantme meer nodig.' Ik stelde me intussen voor dat ik neergevlijd,
691 doezelend in de exquise, zurige sfeer van winterkost, met mijn hoofd boven
692 op de grote kei lag die in onze schuur het vat afdekte waarin
693 melkzuurbacteriën tekeergingen in fijn gesneden witte kool. Jaren later,
694 toen mijn vaders Schriftlezing allang was verstomd, zag ik de
695 oudtestamentische scēne luchthartig geïnterpreteerd terug in een
696 plafondschildering in het bisschoppelijk paleis van Udine.\gdic@par}
697
698 \newcommand\gdictree@liv{In Tiepolo's Bijbelse werk 'De droom van Jakob'
699 ontwaarde ik wat ik van jongs af aan al vermoedde: dat deze gedwee'e
700 wezens allerm minst onzijdig zijn, maar beschikken over mollige
701 vrouwenkuiten. Bij een enkele vieve engel zag je zelfs, klip-en-klaar in
702 de roze schemer van de opwaaiende gewaden, dat het soigner van het
703 schaamhaar nog niet tot het koninkrijk der hemelen was doorgedrongen. Het
704 waren geen Godsgezanten, maar bacchanten, ladderzat op weg naar de
705 furieuze, in het uitdeinend heelal weerkaatsende geluidsorgie van Jimi
706 Hendrix, de meester van de gitaarriff, die ziel en zaligheid uit zijn
707 schrepele lichaam perste.\gdic@par}
708
709 % 2008, Kristien Hemmerechts, Hartenpijn
710
711 \newcommand\gdictree@lv{Nadat ik jarenlang zielenknijpers had
712 geconsulteerd voor een aandoening die in negentiende-eeuwse traktaten als
713 spleen wordt omschreven, besloot ik mijn heil niet langer in
714 antidepressiva te zoeken. Ik zocht een Mariaheilgdom waar ook steilorige
715 vroegeentwintigste-eeuwse niet-gelovigen zich konden neervlijen om de
716 genezing af te smeken van levercirrose, ontstoken bronchiën en, X-benen of
717 een acuut accres van genitale wratten.\gdic@par}
718
719 \newcommand\gdictree@lvi{Op advies van Chaucer, Groot-Brittannië's meest
720 gelauwerde laatmiddeleeuwse dichter, plande ik mijn pelgrimstocht in
721 april, de uitgelezen maand om naar een bedevaartsoord te trekken, of dat
722 nu ligt in mediterrane of Saharaans gebied. Als fan van Hugo Claus'
723 Oostakkerse gedichten lokte mij het Oost-Vlaamse Oostakker met zijn
724 neogotische Onze-Lieve-Vrouwekerk, al spelen de pennenvruchten van onze
725 betreurde bard veelal in een rabelaisachtig sodom en gomorra. Ik hing een
726 schapuliermedaille om, spelde wat blingbling op mijn revers, leerde het
727 Onzevader uit mijn hoofd, boekte overnachtingen in een x-aantal
728 lowbudgetkloosters en sloot me aan bij een colonne ultradevotie adellijke
729 pelgrims.\gdic@par}
730
731 \newcommand\gdictree@lvii{Hoewel ik me had voorgenomen alleen bij het
732 ecclesiastische en eschatologische stil te staan, bezweek ik voor de
733 seduisante elixers, de eau des carmes en de geuzelambiek die

734 rooms-katholieke monniken 's avonds serveerden. Overdag bestreed ik
735 g\`enante katers en werd mijn queeste nu ook door een pernicieuze
736 zondelast bezwaard, zodat ik rozenhoedjes mompelend voortsjokte naar mijn
737 eindbestemming, die als een eldorado almaar elusiever werd. Kon een
738 jozefshuwelijk me verlichten, wilde ik weten van een getonsureerde
739 benedictijnerabt, waarop hij me in zijn gebronsde armen sloot en mijn
740 larmoyante weltschmerz godzijldank eindelijk voorgoed vervloot.\gdic@par}
741
742 % 2009, Gerrit Komrij, Carri\`ere
743
744 \newcommand\gdictee@lviii{Het mistte zo, dat ik de afslag miste; die zin liet
745 mij kennismaken met het dictee, waardoor ik stante pede van school af
746 wilde, vanwege te veel voor-de-gek-houderij, al kende ik alle jaartallen
747 van Krimoorlog tot Bokseropstand. Spellens was een ambigue zaak: in
748 automatischpiloottoestand lukte het me vanzelf, maar zodra ik erover
749 nadacht, weifelde ik of g\`enant zo'n fransozendakje had of niet; ja al
750 die pietje-preciezerige accenten vond ik stupide, maar het gedoe met dat
751 al of niet aaneenschrijven nog wel het stupiedst.\gdic@par}
752
753 \newcommand\gdictee@lix{Voortijdige schoolverlaters zijn dappere dodo's op
754 weg naar Bommelskonten; maar uiteindelijk raakte ik toch nog keurig netjes
755 getrouwd, met een baan onder de balkenendenorm maar wel dicht daarbij, en
756 met collegaatjes die ervan uitgaan dat ik geen cultuurbaar ben; ik ben
757 tenslotte Tweede Kamerlid. Dat fraaie traktement is meegenomen, want mijn
758 eega is een funshopper; niet zo'n barbiepop die alle braderie\"en
759 afstruint waar Jan en alleman wel een paar eurootjes kan stukslaan, maar
760 een cli\"ente van pico bello etablissementen. Tweemaal 's weeks gaat ze
761 een dagje staten, waarbij ze als een kenau in exprestempo alle
762 jezusfreaks die de Heer en Zijn werken prijzen omverloopt, diverse
763 rollatorrijpe oudjes meesleurend die aan het nordicwalken zijn, en dat
764 alleen omdat ze een nieuw eau de toiletteje heeft gespot.\gdic@par}
765
766 \newcommand\gdictee@lx{Zwaarbeladen keert ze huiswaarts, sprenkelt eau de
767 cologne uit de eau-de-colognefles en begint op internet eBay af te
768 schuimen voor een zo goed als nieuw Blu-rayspelertje. Als manlief ben ik
769 de financi\"ele kop-van-jut, al kent haar koopdrift \"e\"en pluspunt:
770 jaarlijks kunnen we voor een extra vakantietje eropuit gaan van het geld
771 dat onze koters met haar luxevoorwerpen op de vrijmarkt terugverdienen.
772 Mijn huwelijk mag direct uit Dantes Hel komen, die schooldag waarop het
773 dictee me ging tegenstaan, was wel het grootste debacle van mijn leven,
774 want als ik toentertijd beter had leren spellen, was ik allang politicus
775 af en nu een wat minder gedwee\"e geldschietter.\gdic@par}
776
777 % 2010, Tommy Wieringa, Kakofonie
778
779 \newcommand\gdictee@lxi{De tijden zijn in zoverre interessant dat ze
780 kakofonisch zijn; je moet bijwijlen je oren dichtstoppen tegen het
781 tenhemelschreiende geblabla van de muezzins van de eeuwige vergelding in
782 het ene oor en dat van de filistijnen van het geperoxideerde ressentiment

783 in het andere. Ge\upgradede Hoekse en Kabeljauwse twisten: de
 784 shoarmabakkers versus de aardappeleters, allen met vuvuzela's bewapend;
 785 hun zuurstofarme hersentjes verkleinen je wereld en brengen haar binnen de
 786 afrastering van hun woestijn god of hun karikaturale weergave van
 787 joods-christelijke axioma's en verlichtingsidealen. Die boeroepers nemen
 788 het licht juist weg met hun stijlmiddelen van de provocatie en de daarbij
 789 behorende inflatoire hyperbolen, terwijl de man in het midden, de
 790 verdediger van de orde, mijmert over een vreedzame stadssamenleving zoals
 791 bijvoorbeeld het Oost-Galicische Lemberg eens was.\gdic@par}
 792
 793 \newcommand\gdictee@lxiii{Lemberg, dat multinationale en multilingu\istische
 794 Habsburgse babylon, die co-existentie van Asjkenazim, Roethenen, Polen,
 795 Duitsers, Armeni\ers -- door en door tolerant uit noodzaak en goede wil,
 796 laissez faire opgetuigd met een civilisatorische missie en een
 797 architectonisch moza\iek van gotiek, neoclassicisme en art deco. Nochtans
 798 werden de tijden ook toentertijd interessant en viel de stad
 799 achtereenvolgens toe aan het gerestaureerde Polen, nazi-Duitsland en de
 800 Sovjet-Unie -- haar namen waren Lemberg, Lw\ow en Lviv, de Polen en
 801 Armeni\ers waren verdreven en de Joden uitgeroeid. Hun huizen werden nu
 802 bewoond door Oekra\iners; enigszins beduusd namen zij die verrukkelijke,
 803 lege stad in.\gdic@par}
 804
 805 \newcommand\gdictee@lxiii{Lemberg werd het failliet van de
 806 vroegtwintigste-eeuwse multiculturaliteit, alleen zijn begraafplaatsen
 807 spreken nog in vele talen. Wie zullen straks de halflege flatwijken van
 808 Amsterdam, Culemborg dan wel Gouda innemen als hun bewoners zijn verjaagd
 809 door de dompteurs van de thymotische woede, wier dromen de nachtmerries
 810 van de eerste-, tweede- en derdegeneratieallochtonen zijn? Opzichtig
 811 negeren zij die wet van consci\entius bestuur die door het tao\isme
 812 wordt gepostuleerd: regeer de staat zoals je een klein visje bakt
 813 (behoedzaam).\gdic@par}
 814
 815 % 2011, Arnon Grunberg, Zelfverminking
 816
 817 \newcommand\gdictee@lxiv{In dit dictee zal ik een gedeelte van Sigmund Freuds
 818 gedachtegoed expliciteren aan BN'ers, BV's en andere mensen die nooit ofte
 819 nimmer iets van hem hebben gelezen of die net als Nabokov en Van het Reve een
 820 diep gegronde hekel aan hem hebben. Psychoanalyticus Sigmund Freud,
 821 theoreticus van het oedipuscomplex, definieert in zijn essay 'Het onbehagen
 822 in de cultuur' uit 1930 cultuur als datgene waarmee wij onszelf en de wereld
 823 hebben geprobeerd te temmen; ook het verbod op incest is geenszins anders dan
 824 een verkeersregel voor de menselijke omgang.\gdic@par}
 825
 826 \newcommand\gdictee@lxv{Het 'verbod op de incestueuze objectkeuze', zoals Freud
 827 het accuraat formuleert, is ooit ge\initieerd om impulsief bloedvergieten te
 828 voorkomen; het gaat om seks, want zoons willen eigenlijk co\iteren met hun
 829 moeder. Om dat doel te bereiken moet de zoon zijn vader, zijn concurrent,
 830 elimineren, want de geprivilegieerde vader wil zijn eega niet met zijn zoons
 831 delen -- choquant en ego\istisch; het incestverbod is feitelijk een poging

832 machtsverhoudingen te reguleren. In jip-en-janneketaal: wetten waardoor
833 conflicten kunnen worden voorkomen; het taboe op incest blijkt niet zozeer
834 een ethische kwestie, als wel een machtsaangelegenheid en hoe daarmee om te
835 gaan.\gdic@par}

836

837 \newcommand\gdictee@lxvi{Nu willen jullie uiteraard wel eens weten wat dit
838 allemaal met cultuur te maken heeft, welnu, cultuur wordt door Freud
839 getypeerd als een soort vader die eist dat wij onze libidineuze neigingen
840 onbevredigd laten in ruil voor symbolische of re\"ele liefde. Freud noemt
841 dit 'zelfverminking', en ook als wij ten huidige dag de natiestaat in
842 ogenschouw nemen, is er de oude ruil; de burger raakt gedomesticeerd,
843 oftewel hij ziet af van de meeste driftbevrediging, een proces dat wordt
844 geleid door politieke, religieuze en andere autoriteiten. Wanneer de
845 oproerpolitie op burgers inslaat, zien wij, eerder dan het geweldsmonopolie
846 van de staat in praktijk, enkele matig betaalde fascisto\"ide ambtenaren,
847 die de gelegenheid krijgen hun driften te bevredigen.\gdic@par}

848

849 % 2012, Adriaan van Dis, Zijn waar wij niet zijn

850

851 \newcommand\gdictee@lxvii{De dichter Charles Baudelaire die zonder
852 kitschtrukendoos de schoonheid blasfemeerde door uit modder goud te
853 destilleren, vergeleek het leven met een ziekenhuis waarin iedere pati\"ent
854 cote que cote een ander bed opeist. Zo wenst de een het behaaglijk comfort
855 van een vredige twee-onder-een-kapwoningwijk, de ander de kick van een
856 no-goarea. Wij willen zijn, waar wij niet zijn. Scheepsarts-dichter
857 Slauerhoff, die alle wereldzee\"en bevoer, werd godbetert een gedwee\"e
858 dorpsdokter en jeremieerde dat op plattelands achterafplaatsjes never nooit
859 een laag-bij-de-grondse boerenkop werd gesneld. Ervan uitgaande dat in een
860 a-priorikeus ook een verlies besloten zit, wik en weeg ik mij een ons. Wat
861 wordt het? Een armeluisleven zoals monniken propageren of de verrukkelijke
862 weelde van de nouveaux riches?\gdic@par}

863

864 \newcommand\gdictee@lxviii{Een megasimpel ge-sms'te mededeling of een
865 minutieus gekalligrafeerd epistel? Zie ik zelf oorgelabelde vaarzen in
866 halfduistere ophokstallen staan, dan verlang ik stante pede naar ruzi\"ende
867 orang-oetangs in een orchidee\"enrijk regenwoud. Als ik spiksplinternieuwe
868 su\"ede moli\"eres of brogues moet inlopen, wil ik tegelijkertijd blootsvoets
869 een mangrovebos in de afrotropische ecozone binnendringen.
870 Spring-in-'t-veldeleeuweriken in ruilverkavelde weiden doen mij verlangen naar
871 de smaragdgroene valleien in Papoea waar een vari\"eteit aan kasuarissen
872 tussen de clangebieden weidt.\gdic@par}

873

874 \newcommand\gdictee@lxix{Deze strikt solitaire loopvogel met een basstem onder
875 de drie\"entwintig hertz wordt zelfs niet door oerwoudgeluidenervaren jagers
876 gepercipieerd, laat staan door de sinds het indonesiseringsprogramma
877 ge\"excommuniceerde missionarissen. Het extreme lokt meer dan het modale, de
878 imperatief meer dan het ja en amen van de hofdignitaris. Dus liever
879 hermelijn dan een livrei. Maar eenmaal ge\"equipeerd met een peniskoker, dan
880 lokt de Volendammer broek. Na de Eiffeltoren de in- en intrieste metrobus.

```

881 Zit ik voor een weids uitzicht mezelf te goed te doen aan de subtiel
882 gearrangeerde amuses van een vijfgangendiner, dan wens ik me een patatje met
883 uit de snackbar om de hoek. Deep down is het ik-besef twee\erlei: zowel
884 burgemeester als swiebertje zijn.\gdic@par}
885
886 % 2013, Kees van Kooten, Een przewalskipaardenmiddel
887
888 \newcommand\gdictree@lxx{Na koffie gedronken te hebben, begon het Groot Dictee.
889 Niettegenstaande de taalcriticus Charivarius zijn macedoine ‘Is dat goed
890 Nederlands?’, die verrukkelijke thesaurus vol lingu\istische b\etises,
891 publiceerde in 1940, zou het journaal anno hodie een raillerend expos\’e
892 van onze penningstrijd alsnog met dit piteuze zinnetje kunnen initi\eren.
893 Zulke lammenadige anastrofes vernoemde de criticaster naar zijn tante Betje,
894 in wier postale verbiage een heel aantal zeugmata, polysyndetons en
895 anakoloeten wiewauwde.\gdic@par}
896
897 \newcommand\gdictree@lxxi{‘Een heel aantal’ is de contaminatie van ‘een groot
898 aantal’ en ‘heel veel’; vanavond irriteren wij ons aan spelfouten,
899 mitsgaders aan menig grammaticaal quid pro quo -- emendeer mij! Als men
900 insinueert dat u heimwee heeft naar de leraar Nederlands als feniks, waarmee
901 het zo is gegaan dat hij werkeloos achter de geraniums zit, moet u niet
902 paranoia reageren, aangezien die accusatie een vrijwel clich\’e is. Het was
903 veelbetekend hoe elke media onwelwillig reflecteerde op de krankjorumme tekst
904 van het Koningslied, over wiens begeestering de godganse
905 participatiemaatschappij zich streste.\gdic@par}
906
907 \newcommand\gdictree@lxxii{U hoort ons inziens tot een van het gardekorps
908 Nederlanders die menen dat de campertiaanse schrijfwijze van het adjectief
909 verrukkelijk -- het megafonetische neologisme vurrukkulluk -- als
910 voorkeurspelling te verkiezen had geweest. Het is niet zozeer een fetisj
911 voor spelling als wel het tot in de finesses breidelen van grammaticale
912 valstrikken dat ons steeds overnieuw beschermt tegen een Babels imbroglio;
913 mits dit verifi\erende przewalskipaardenmiddel de enige wapening tegen
914 nepmailtjes concretiseert. Bijgevolg beseft u zich een pseudobancaire poging
915 tot phishing zorgeloos te kunnen deleten dan u leest: Er is een inactieve
916 activiteit op dit rekening plaatsgevonden. Want zodan onze zuiderburen
917 zeggen: Menen ligt dicht bij Kortrijk maar verre van Waregem.\gdic@par}
918
919 </package>

```